

Etkileşimli Okuma: Bir İçerik Analizi

*Ergün YURTBAKAN**

Öz

Araştırmanın amacı; 2008-2018 yılları arasında etkileşimli okuma ile ilgili ulusal ve uluslararası alanda yapılan çalışmaların içerik analizi yöntemiyle incelemektir. Araştırmada 2008-2018 yılları arasında etkileşimli okuma ile ilgili 64 makale, 49 tez çalışmasına ulaşılmış ve çalışmalar; “amaç, çalışma grubu, çalışma grubunun sayısı, etkinliğin kimlerle gerçekleştirildiği, etkinlik süresi, sonuç, uygulamaya yönelik öneriler ve gelecek çalışmalara yönelik öneriler” parametrelerine göre incelenmiştir. İncelemeler sonucunda; etkileşimli okuma etkinliğinin, öğrencilerin bilişsel alanlarına özellikle de dil gelişimlerine etkisini incelemek amacıyla yapıldığı görülmüştür. En çok okul öncesi dönem öğrencileri ile gerçekleştirilen etkinliğin çalışma grubu büyüklüğünün 1-19 öğrenci arasında değiştiği ve etkileşimli okuma etkinliklerin öğretmen ve öğrenci arasında, çoğunlukla 5-8 haftalık sürede sonuçlandırıldığına ulaşılmıştır. Çoğunlukla nicel araştırma yaklaşımının deneysel desenleri kullanılan çalışmalarda, en çok öğrencilerin söz varlığının geliştiği sonucuna ulaşılmıştır ve etkileşimli okuma etkinliğine öneri olarak daha büyük örneklem grupları üzerinde yapılması gerektiği, gelecek çalışmalara yönelik öneri olarak ise; öğrencilerin bilişsel alanlarına, en çok da dil gelişimi üzerinde çalışmalar yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okuma, etkileşimli okuma, içerik analizi

A Content Analysis on Dialogic Reading

Abstract

This study aims to examine the national and international research on dialogic reading conducted between 2008 and 2018 by means of content analysis method. 64 articles and 49 thesis about dialogic reading between 2008 and 2018 were found in the study. They were later analyzed according to “objective, study group, the number of the study group, participants of the activity, method, activity duration, conclusions, suggestions for the activity and suggestions for future studies” parameters. It was found out that the effect of dialogic reading activity on students’ cognitive development, especially on their language development was analyzed in studies. It was observed that the scope of studies changed between 0 to 19 number of students and studies were conducted mostly with pre-school kids. Dialogic reading studies were conducted mostly in 5 to 8 weeks’ period with teachers and students. Studies were mostly designed by using experimental pattern, and it was found out that students’ vocabulary expanded the most. Finally, dialogic reading activity should be conducted on larger study groups, and future studies should be conducted on students’ cognitive development, especially on their language development.

Keywords: Reading, dialogic reading, content analysis

Giriş

* Öğretmen, Maçka Ce-Zi-Ne Kardeşler İlkokulu, Trabzon, gamsiz6436Qgmail.com, ORCID: 0000-0001-8811-6320

Türkçe dersinde dinleme/izleme, konuşma, yazma gibi becerilerin yanında kazandırılan bir başka beceri de okumadır (MEB, 2018). Kimilerine göre yazılı bir metnin takip edilmesi, beyinle algılanması; kimilerine göre de özel bir eğitime ihtiyaç duyulan ve birbiri içine girmiş farklı etkenlerin bir araya gelerek oluşturduğu bir süreç olan okuma (Yalman, Özkan ve Kutluca, 2013); bireylerin boş vakitlerini değerlendirmek, eğlenmek ve eğitim sürecinde başarılı olmak için yaptıkları eylemdir (Aksaçlıoğlu ve Yılmaz, 2007).Birden fazla amaç için yapılan bu eylem, tek başına yapılabileceği gibi aile üyeleri, arkadaşlar ve öğretmenlerle birlikte grup halinde de yapılabilir. Grup hâlinde yapılabilen okumanın; öğrenci ve öğretmenin bir metni aynı anda okuduğu eşli okuma, öğretmenin öğrencinin arkasında durarak öğrenciye metni seslendirerek, kılavuzluk ettiği nörolojik etkileme yöntemi ile okuma (Mercer, 1987), öğrenci ve öğretmen arasında metnin bazı bölümlerinin paylaşarak okunduğu paylaşarak okuma yöntemi (Güneş, 2007) ve paylaşmalı okuma yönteminin başka bir versiyonu olan ve tekrarlı okumanın güvenli yollarından biri olan etkileşimli okuma yöntemi (Elmonayer, 2013; Graham Doyle & Bramwell, 2006) gibi türleri vardır.

Kökenleri sosyokültürel kurama dayanan (Vygotsky, 1978: akt. Jacobs, 2016); okul öncesi (Chow & McBride-Chang, 2003), ilkökul (Snow-Bryant, 2016) gibi farklı eğitim düzeylerinde uygulanabilen etkileşimli okuma; başlangıçta yetişkinin sorular sorarak çocuğun hikaye anlatmasına rehberlik ettiği (Regur, 2013), zamanla kitabı okuma, sorular sorma sorumluluğunun çocuğa bırakılarak, çocukla yetişkinin rollerinin değiştiği bir okuma yöntemidir (Whitehurst & Lonigan, 1998). Hatta bu yönleriyle geleneksel okumadan da farklılaşmaktadır (Tsai, 2009).

Konuşma bozukluğu, dil bozukluğu, işitme engelli, çift dilli, down sendromlu, otizmli çocuklar ile normal gelişim gösteren öğrenciler üzerinde etkili olan etkileşimli okuma üç ilkeye dayanır: Bu ilkelerden birincisi; hatırlatma teknikleri (Çocuğun faal bir şekilde katılıma teşvik etmek), ikincisi bilgilendirici dönüt ve ilerici değişimi teşvik etme, sonuncusu ise yetişkinin okuma tarzını çocuğun gelişen dil becerilerine göre ayarlamadır (Ariaz, 2010; Chow & McBride-Chang, 2003; Maul & Ambler, 2014; Pillinger & Wood, 2014; Regur, 2013; Tsybina & Eriks-Brophy, 2010; Trussell & Easterbrooks, 2013; Whalon, Delano & Hanline, 2013). Bu ilkeler, etkileşimli okuma sırasında kullanılan iki farklı tekniğin temelini oluşturmaktadır. Bu tekniklerden PEER tekniği; kitap hakkında çocuğa sorular sorma (P), çocuğun yanıtlarını değerlendirme (E), yanıtları başka bir şekilde ifade ederek yeni bilgi ekleyerek çocuğunun yanıtını genişletme (E) ve çocuğunun cevabı genişlettiği şekilden öğrenip öğrenmediğinden emin olmak için tekrar etme (R) aşamalarından oluşur (Whitehurst, 1992). İkinci teknikte ise (CROWD); yetişkinlerin sorduğu soruları doldurma gibi tamamlama soruları (C), çocuğa kitaptaki bazı bilgileri hatırlatma soruları (R), çocuğun kitabı kendi kelimeleri ile yanıtlaması için cesaretlendiren açık uçlu sorular (O), çocuğun kendi yaşantısı ile kitap içeriği hakkında bağlantı kurmasını sağlayan 5N 1K soruları (W), gerçek yaşamla bağlantı kurmasını sağlayacak sorular bulunmaktadır (D) (Zevenbergen & Whitehurst, 2003).Bu sayede; öğrencilerin söz varlıkları (Hargrave & Senecal, 2000), dil (Atim & Azihar, 2012), erken okuryazarlık (Pillinger & Wood, 2014), okuryazarlık (Chow & McBride-Chang, 2003), okuduğunu anlama (Gutiérrez, 2016), öyküleştirme gibi bilişsel becerileri (Lever, 2008); okuma ilgisi, tutumu, motivasyonu gibi duyuşsal becerileri (Udaka, 2009) ile iletişim (Ganotice & diğerleri, 2017), sorun çözme, sevgi, cesaret ve empati gibi sosyal ve psikolojik becerileri gelişmektedir (McMonigle, 2012).

Ebeveyn-öğretmen-çocuk (Tsai, 2009), öğretmen-çocuk (Gladwin & Stepp-Greany, 2008), ebeveyn-çocuk (Çelebi Öncü, 2016), bakıcı-çocuk (Vally, Murray, Tomlison & Cooper, 2015) ve akran-çocuk gibi farklı yetişkinler eşliğinde gerçekleştirilen etkileşimli okuma etkinliğinde, yetişkinlerin dikkat etmesi gereken noktalar vardır (Lever, 2008). Bunlar; okunacak kitapların, çocukların ilgi ve isteklerine hitap etmesi, konusunun öğrenci seviyesine uygun olması gerekmektedir (Kim & Hall, 2002). Yetişkin öyküyü okumaya başlamadan önce çocukların kitabı incelemesine fırsat vermeli ve kitaplar çocukların yaşlarına uygun olarak 10-20 örnekle tanıtılmalıdır. Yetişkin yazarın ismini, kitabın başlığını, kapağını tıpkı paylaşmalı okumadaki gibi vurgulamalıdır. Yetişkin kitabı sesli okuyarak, seçtiği resimlerden biri hakkında çocuklara sorular sormalıdır (Flynn, 2011), çocukların konuşmalarına imkanlar tanımalı, anlamını bilmediği kelimeleri açıklamalıdır ve okuma süresince öğrenilen yeni kelimeleri yineleyerek kalıcı öğrenmelerine yardımcı olmalıdır (Justice & Pullen, 2003; Whitehurst ve diğerleri, 1994). Bunun yanında çocuklar; konuşmaya, detaylı betimlemeler yapmaya ve gördüklerini yorumlamaya

cesaretlendirilmelidir (Ganotice ve diğerleri, 2017). Hatta etkinlik süresince ödüllendirilmelidirler (Morgan & Meier, 2008).Çocukların bilişsel gelişiminde yeterli olan sekiz haftalık uygulamada, yetişkinler sadece etkinliğin eğitsel yönüne değil, eğlendirici yönüne de eğilerek, çocukları öğrenmeye daha istekli hâle getirmelidirler (Boit, 2010; Domack, 2005). Çünkü etkileşimli okuma sürecinde okunan kitabın niceliğinden çok niteliği daha değerlidir(Scarborough & Dobrich, 1994). Bu sayede hem yetişkin ile çocuk arasında güçlü iletişim kurulur hem de çocuğun bilişsel gelişimine daha çok katkı sağlanır(Fung, Chow & McBride-Chang, 2005).

Literatüre bakıldığında; etkileşimli okuma ile ilgili yurtdışında meta analiz çalışmalarının (Malani ve diğerleri, 2010; Mol ve diğerleri, 2008) yanında 2-6 yaşlar arasında normal gelişim gösteren öğrenciler üzerinde yapılan 30 deneysel çalışmanın tematik analiz ile incelendiği görülmektedir (Towson ve diğerleri, 2017). Ülkemizde ise sınırlı sayıda yapılan etkileşimli okuma çalışmalarını (Akoğlu, Ergül ve Duman, 2014; Efe ve Temel, 2018; Er, 2016; Ergül ve diğerleri, 2015; Ergül, Sarıca ve Akoğlu, 2016; Çelebi Öncü, 2016; Yıldız-Bıçakçı, Er ve Aral, 2017; Yıldız-Bıçakçı, Er ve Aral, 2018), inceleyen ne meta analiz ne de içerik analiz yöntemi bulunmamaktadır. Çoğunlukla yurtdışında farklı beceriler üzerinde yapılan etkileşimli okuma çalışmalarının; hangi amaçla, ne kadar sürede, kimler üzerinde yapıldığının, hangi sonuçlara ulaşıldığının ortaya konulması, yurtiçinde yapılacak çalışmalara yön vermesi açısından önem arz etmektedir. Çoğunluğu yurt dışında yapılan çalışmaların hangi olumlu sonuçlara ulaştığının, etkinliğin kimler arasında gerçekleştiğinin, ne kadar sürdüğünün, etkinliğin uygulama sırasında yaşanan problemlere yönelik önerilerin belirlenecek olması, ülkemizde yapılacak çalışmalara yön verecek olduğu gibi etkinliğin eksiksiz şekilde uygulanıp olumlu sonuçlara ulaşmasına yardımcı olacaktır. Bu değerle çalışmada etkileşimli okuma ile ilgili hem yurtiçi hem de yurtdışında yapılan 2008-18 yılları arasında yapılan çalışmaları incelemek amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Etkileşimli okuma çalışmaları hangi amaçla yapılmıştır?
2. Etkileşimli okuma çalışmalarında kimlerle çalışılmıştır?
3. Etkileşimli okuma çalışmalarındaki etkinlikler kimler arasında gerçekleşmiştir?
4. Etkileşimli okuma çalışmalarına katılan örneklem sayısı kaçtır?
5. Etkileşimli okuma çalışmalarında hangi yöntemler kullanılmıştır?
6. Çalışmalarda etkileşimli okuma etkinlikleri kaç hafta sürmüştür?
7. Etkileşimli okuma çalışmalarında hangi sonuçlara ulaşılmıştır?
8. Etkileşimli okuma çalışmalarında uygulamaya yönelik hangi önerilerde bulunulmuştur?
9. Etkileşimli okuma çalışmalarında geleceğe yönelik hangi önerilerde bulunulmuştur?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Literatür taraması meta-analiz, meta-sentez ve betimsel içerik analizi yöntemleri olarak gruplanmaktadır (Dinçer, 2018). Bu çalışmada ise betimsel içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Eğitim bilimleri alanında önemli bir yer tutan içerik analizi; belirli bir süre içinde, belli bir alanda yapılan çalışmaların dâhil edildiği ve bunları belirli amaç ve ölçütler doğrultusunda tanımlayıcı boyutta değerlendiren, eğilimlerini, sonuçlarını tanımlamaya yardımcı olan sistematik çalışmalardır (Çalık ve Sözbilir, 2014, s.34; Dinçer, 2018; Dochy, 2006; Falkingham & Reeves, 1998). Araştırmada 2008-2018 yılları arasında “etkileşimli okuma” ile ilgili yapılan çalışmaların; yapılma amacının, örneklem grubunun, örneklem gruplarının sayısının, etkinliğin kimler arasında gerçekleştiğinin, çalışmalarda başvurulan yöntemlerin, ulaşılan sonuç ve önerilerin betimlenmeye çalışılması nedeniyle içerik analizi yöntemine başvurulmuştur.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada, etkileşimli okuma ile ilgili yapılan çalışmalara ulaşmak amacıyla; ulusal ve uluslararası veri tabanları taranmıştır. Araştırmada ilk önce etkileşimli okuma konusunda ulusal alanda yapılan çalışmalara ulaşmak için; *ULAKBİM Ulusal Veri Tabanı, Dergipark ve YÖK Ulusal Tez merkezi* taranmıştır. Sonra uluslararası alanda; *Academic Search Complete, Education Research Complete, ERIC (EBSCO), JSTOR, Springer LINK, Taylor & Francis, Wiley Online Library Full Collection, Science Direct,*

ProQuest Dissertations and Theses Global, Sage Premier 2013, Google Scholar ve Scopus (A&I) veri tabanları taranmıştır. Taramalarda anahtar kelime olarak; ulusal alandaki veri tabanlarında “etkileşimli okuma”, uluslararası veri tabanları taranırken “*dialogic reading*” ve “*interactive reading*” kavramları kullanılarak tarama yapılmıştır. Çalışmanın parametrelerinde “*interactive reading*” kavramı ile taranan çalışmaların içinde “*dialogic reading*” kavramının bulunması şartı koyulmuş fakat ulaşılan tüm “*interactive reading*” kavramını taşıyan çalışmaların içinde “*dialogic reading*” kavramı olduğu görülmüş ve dolayısıyla hiçbir makale elenmemiştir. Bu sayede toplam 113 çalışmaya ulaşılmıştır. Ayrıca, çalışmalar taranırken, tezden üretilebileceği de göz önüne alınarak, ulaşılan makale ve tezler, başlığı ile kaydedilerek, tezlerden üretilen makalelerin yeniden değerlendirilme olasılığının önüne geçilmiştir. Tez ve makale çalışmalarının içeriği dikkatlice incelenmiştir ve tezden üretilen çalışmanın olmadığı sonucuna varılmıştır.

Verilerin Analizi

Etkileşimli okuma ile ilgili çalışmaları incelemek amacıyla yapılan araştırmaya makale ve tezlerin seçiminde, 2008-2018 yılları arasında yapılmış olma şartı koyulmuştur. Bunun sebebi, etkileşimli okuma ile ilgili toplam 129 çalışmaya ulaşılmış ve bunların 113 tanesinin 2008 yılı ve sonrasında yapıldığı görülmüştür. Mol ve diğerleri, (2008) tarafından 2008 yılında etkileşimli okuma ile ilgili yapılan meta analiz çalışmasının içinde bu tarihten önce yapılan 16 çalışmanın da yer alma ihtimalinden kaynaklanmaktadır. Bu sayede çalışmada;64 makale, 49 tez olmak üzere toplam 113 çalışma incelenmiştir. Ulaşılan çalışmalar analiz edilmeden önce, çalışmaların hangi parametreler altında toplanacağı belirlenmiştir. Bu parametreler; amaç, yöntem/desen, örneklem grubu, örneklem sayısı, etkinliğinin kimler arasında gerçekleştiği, etkinlik süresi, ulaşılan sonuçlar, uygulamaya yönelik ve ileride yapılacak çalışmalara yönelik öneriler olarak belirlenmiştir. Bu parametrelerle ilgili yapılan bir çalışmanın örneği Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Çalışmaların incelendiği parametrelere ait bir örnek

Yazar	Amaç	Yöntem	Örneklem	Örneklem sayısı	Uygulamanın kimler arasında gerçekleştiği	Uygulama süresi	Sonuç	Öneri	İleriye yönelik öneri
Opel, Ameer ve Aboud, (2011)	Söz varlığını artırma	DeneySEL çalışma	5-6 yaş okulöncesi öğrenci	153 öğrenci	Öğretmen ve çocuk	4 hafta	Söz varlığı gelişti.	Testte daha çok kelime kullanılmalı.	Deney grupları rastgele oluşturulmalı.

Kodlamalar; önceden belirlenen Tablo 1’deki parametrelere göre araştırmacı, daha önce içerik analizi yapmış olan bir doktora öğrencisi ve okuma-yazma alanındaki bir akademisyen tarafından ayrı ayrı yapılmış, kodlar arasındaki uyuma; Miles ve Huberman, (1994) formülüne göre bakılmıştır. Uyumlu kodların, üç kişi tarafından ortaya çıkan tüm kodlara bölünüp yüz ile çarpılması ile elde edilen

güvenirliğin % 95 olduğu tespit edilmiş, uyumsuz kodlar tartışılarak ortak bir karara varılmıştır. Elde edilen kodların ne kadar tekrar ettiği frekans olarak tablolarda verilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, etkileşimli okuma etkinliği ile ilgili 2008-2018 yılları arasında yapılan çalışmaların; hangi amaçlarla yapıldığına, çalışmalarda hangi yöntem kullanıldığına, hangi çalışma grupları üzerinde çalışıldığına, bu çalışma gruplarının büyüklüğüne, etkinliğin kimler arasında gerçekleştiğine, kaç hafta sürdüğüne, çalışmalarda hangi sonuçlara ulaşıldığına, etkinlik ile ilgili ve ileriye yönelik hangi önerilerde bulunulduğuna yer verilmiştir.

Tablo 2.

Etkileşimli okuma ile ilgili çalışmaların yapılma amacına ait bilgiler

Temalar	Amaçlar	f	Toplam
Sosyal Gelişim	Aile içi iletişim	4	22
	İletişim becerileri	17	
	Sosyal ilişkiler	1	
Bilişsel gelişim	Dil gelişimi	27	97
	Okuryazarlık becerileri	8	
	Erken okuryazarlık becerileri	22	
	Söz varlığı gelişimi	22	
	Okuduğunu anlama	11	
	Dinlediğini anlama	1	
	Matematik bilgisi	2	
	Öyküleme becerisi	4	
Duygusal gelişim	Duygusal gelişim	3	7
	Okuma tutumu	4	
Yöntemin tanıtımı ve değerlendirilmesi	Aile ve öğretmene tanıtımı ve görüşleri	14	22
	İnceleme ve Değerlendirme	8	
Diğer	Ölçek geliştirme	2	5
	Meta analiz ve içerik analizi	3	

Etkileşimli okuma ile ilgili çalışmaların yapılma amacına bakıldığında; tek başlık altında birden fazla amaca yönelik çalışmaların olduğu ve tüm bu çalışmaların büyük bir çoğunluğunun, etkileşimli okumanın öğrencilerin bilişsel becerilerini geliştirmek amaçlı (97) yapıldığı görülmektedir. Çalışmaların 22 tanesi ise, öğrencilerin sosyal gelişimleri üzerinde ne kadar etkili olduğunu belirlemek amaçlı, diğer 22 tanesinin ise etkileşimli okuma uygulamasının tanıtımı ve etkinliği değerlendirmeye yönelik yapıldığı, az da olsa öğrencilerin duygusal gelişimleri üzerindeki etkisini araştırmaya yönelik çalışmaların da yapıldığı görülmektedir.

Tablo 3.

Etkileşimli okuma uygulaması yapılan çalışma grubuna ait bilgiler

Okul Düzeyi	Dezavantajlı Öğrenci	Normal Öğrenci
Okul öncesi	17	54
Anaokul ve ilkökul	8	6
İlkokul	1	2
Ortaokul	-	1
Diğer (uzman öğretmen, ebeveyn, incelenen makaleler)	-	24
Toplam	26	87

Etkileşimli okuma ile ilgili yapılan çalışmaların; dezavantajlı ve normal gelişim gösteren öğrencilerle yapıldığı; okul düzeyine göre ise uygulamanın en çok okul öncesi, az da olsa ilkokul, ortaokul dönemindeki öğrencilerle yapıldığı görülmektedir. Bunun yanında öğretmenler, ebeveynler, uzman öğretmenlerle yapılan çalışmaların da olduğu, hatta makale inceleme çalışmalarının olduğu da görülmektedir.

Tablo 4.

Etkileşimli okuma uygulamasının kimler arasında gerçekleştiğine ilişkin bilgiler

Uygulamaya Katılan Kişiler	f
Öğretmen-Çocuk	50
Aile-Çocuk	37
Öğretmen-Aile-Çocuk	3
Bakıcı-Çocuk	2
Akran-Çocuk	1
Öğretmen-Akran-Çocuk	1
Aile	4
Uzman öğretmen	3
Diğer	2
Bilgi verici ve alan araştırması	10

Etkileşimli okumanın, çoğunlukla çocuk ile öğretmenin, sonra çocuk ile ailenin, az da olsa çocuk ile bakıcının, çocuk ile akranın ve çocuğun, ailenin ve öğretmenin arasında gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 5.

Etkileşimli okuma çalışmalarındaki çalışma grubu büyüklüğüne ait bilgiler

Örneklem sayısı	f
0-19	52
20-39	20
40-59	9
60-79	4
80-99	8
100 ve üzeri	10
Makale sayısı	3
Bilgi verici	7

Etkileşimli okuma çalışmalarındaki çalışma grubu sayılarına bakıldığında; çalışmaların 52'sinde 1-19 kişi bulunduğu, 20'sinde 20-39, 10 tanesinde ise 100 ve üzerinde kişinin bulunduğu görülmektedir.

Tablo 6.

Etkileşimli okuma uygulamasının yapıldığı çalışmalardaki yöntemlere ait bilgiler

Yaklaşımlar	Desenler	f	Toplam
Nicel	DeneySEL	50	68
	Durum	1	
	Tarama	3	
	Nicel olup desen belirtilmeyen	3	
	Ölçek geliştirme	2	
	Tek denekli	7	
	Meta analiz	2	
	Nitel	Durum	
Aksiyon		3	

Etkileşimli Okuma: Bir İçerik Analizi

Gömülü	2	
İçerik analizi	1	
Deneklerarası	2	
Nitel olup desen belirtilmeyen	7	
Karma	15	15
Tematik analiz	1	3
Bilgi verici	7	7

Etkileşimli okuma ile ilgili yapılan çalışmalarda en çok nicel araştırma yaklaşımına başvurulduğu, bu yaklaşımda ise en çok deneysel desene başvurulduğu görülmektedir. Nicel araştırma yaklaşımının yanında nitel araştırma yaklaşımına ve karma yöntemde de başvurulduğu görülmektedir.

Tablo 7.

Etkileşimli okuma etkinliğinin uygulanma süresine ait bilgiler

Hafta	f
0-4	20
5-8	40
9-12	18
13-16	5
17-20	4
21 ve üzeri	4
Belirsiz	22
Toplam	113

Etkileşimli okuma etkinliğinin ne kadar sürdüğünü belirlemeye yönelik çalışmalar incelenirken; içinde uygulama yapılmış olanlar (Örneğin; etkileşimli okuma etkinliği iki hafta boyunca etkinlik sırasında hangi stratejilerin kullanıldığını belirlemek amacıyla gözlenmiştir.) dâhil edilmiştir. Dâhil edilen araştırmaların en az bir hafta ile 20 haftanın üzerinde sürdüğü görülmektedir. Yapılan çalışmaların çoğunun (f=40), 5-8 hafta, sonra 0-4 hafta (f=20), daha sonra 9-12 hafta (f=18) ve 13-16 (f=5) hafta sürdüğü görülmektedir.

Tablo 8.

Etkileşimli okuma çalışmalarında ulaşılan sonuçlara ait bilgiler

Temalar	Sonuçlar	f	Toplam
Öğrenci Bilişsel	Dil gelişimine katkı sağlamaktadır.	23	101
	Söz varlığı gelişmektedir.	36	
	Dinlediğini anlama becerileri gelişmektedir.	2	
	Erkenokuryazarlık becerileri gelişmektedir.	14	
	Okuryazarlık becerileri artmaktadır.	7	
	Akıcı okuma becerileri gelişmektedir.	1	
	Okuduğunu anlama seviyeleri artmaktadır.	5	
	Okuma stratejileri gelişmektedir.	1	
	Yazma farkındalığı artmaktadır.	4	
	Öyküleştirme becerisi gelişmektedir.	5	
	Soru sorma becerisi gelişmektedir.	1	
Matematik bilgisi artmaktadır.	2		
Öğrenci Duyuşsal	Okuma ilgi, tutum, motivasyonu geliştirmektedir.	7	7
Öğrenci sosyal	Aile içi iletişim düzeyi artmaktadır.	6	12
	İletişim becerileri artmaktadır.	2	
	Sorun çözme becerileri gelişmektedir.	4	

Öğrenci psikolojik	Kendilerine olan güvenleri artmaktadır.	1	1
Aile faktörü ve gelişim	Etkileşimli okuma becerileri artmaktadır.	7	15
	Çocuğunun ikinci dil öğrenme ve okumasını geliştireceği inançları artmaktadır.	2	
	Uygulama farklılığı görülmektedir.	1	
	Sosyoekonomik durumları uygulama biçimlerini etkilemektedir.	5	
Ölçek geliştirme	Geçerli güvenilir ölçek gelişmiştir.	2	2
Uygulama faktörü	Elektronik ortamda gerçekleşen uygulama anlamayı olumsuz etkilemektedir.	1	12
	Online ve yüzyüze farketmiyor	1	
	Uygulama aile ve öğretmenlere tanıtılmıştır.	10	
Öğretmen faktörü	Uygulama hakkında bilgi eksikliği sonucu etkiliyor	1	1

Etkileşimli okuma çalışmalarında ulaşılan sonuçlara bakıldığında; öğrenci, aile, uygulama, öğretmen, ölçek gibi konularda olumlu sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Bu sonuçlardan ise uygulamanın en çok öğrencilere bilişsel alanda, sonra sosyal alanda, daha sonra duyuşsal alanda ve az da olsa psikolojik alanda olumlu kazanç sağladığı görülmektedir. Okuma, yazma, dil, söz varlığı öyküleştirmeye gibi bilişsel alanda olumlu katkı sağlayan etkileşimli okumanın, bilişsel alanda en çok söz varlığı kazandırmada etkili olduğu görülmektedir.

Tablo 9.

Etkileşimli okuma ile ilgili yapılan çalışmalardaki uygulamaya yönelik önerilere ait bilgiler

Temalar	Öneriler	f	Toplam
Çalışma grubuna yönelik	Öğrenci ihtiyaçları iyi belirlenmeli	6	50
	Okulöncesinde kullanılmaya başlanmalı	5	
	Grup formatında olmalı	1	
	Engelli çocuklarda kullanılmalı	2	
	Örneklem sayısı fazla olmalı	31	
	Devamsızlığın önüne geçilmeli	5	
Zaman	Okul sonrası olmalı	1	18
	Uzun süreli çalışmalar olmalı	17	
Eğitmenlere yönelik	Eğitimi veren öğretmen çok olmalı	5	34
	Öğretmene eğitim verilmeli ve izlenmeli	6	
	Ailelere eğitim verilmeli, dâhil edilmeli ve izlenmeli	22	
	Öğretmen ve araştırmacı iletişimi sağlanmalı	1	
Uygulama ve strateji	Aynı kitap birden çok okunmalı	1	11
	Uygun ve farklı stratejiler kullanılmalı	1	
	Okumadan sonra soru-cevap olmalı	1	
	Okullarda kullanılmalı	1	
	Kitaplar çocukların seviyesine uygun olmalı	1	
	Daha fazla kelime kazandırmaya yönelik olmalı	6	

Etkileşimli okuma ile ilgili yapılan çalışmalarda, uygulamadaki örnekleme, etkinlik zamanına, etkinliği yapacak eğitmenlere ve etkinlikte kullanılacak strateji ile uygulamanın nasıl uygulanması gerektiğine yönelik önerilerin yapıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda, çalışma grubuna yönelik yapılan önerilerin, en çok çalışma grubu sayısının çok olması gerektiği; zamana yönelik yapılan önerilerin, uzun süreli olması gerektiği; eğitmenlere yönelik yapılan önerilerde ise ailelerin de süreç

Etkileşimli Okuma: Bir İçerik Analizi

dâhil edilmesi, izlenmesi ve ailelere eğitim verilmesi gerektiği; uygulama ve stratejiye yönelik yapılan önerilerin ise daha çok kelime kazandırmaya yönelik olması gerektiği yönünde olduğu görülmektedir.

Tablo 10.

Etkileşimli okuma ile ilgili çalışmalarda ileriye yönelik yapılacak çalışmalara ilişkin önerilere ait bilgiler

Temalar	İleriye Yönelik Öneriler	f	Toplam
Öğrenci gelişimi	İkinci dil öğretiminde	3	45
	Söz varlığı	6	
	Dil ve dikkat gelişimi	11	
	Fonolojik farkındalık	3	
	Hikaye anlatma ve şemasındaki etkisi	2	
	Okuryazarlık becerilerindeki etkisi	9	
	Akıcı okuma ve okuduğunu anlama	4	
	Matematik bilgisinde	2	
	Resim çizmede etkisi	1	
	Sosyal ilişkilerde etkisi	3	
İlgi ve tutuma	1		
Aileye yönelik	Aileye olan etkisi (özyeterlilik, gelişim, değişim)	5	15
	Aile değişkenleri benzer olan çalışmalar	10	
Yöntemsel	Nitel çalışmalar	4	18
	Farklı demografik özelliklere göre etkisi	15	
	Gelişim testi kullanılmalı	2	
	Video kaydı yapılmalı	2	
	Dikkatli seçilen ölçeklerle yapılmalı	8	
Uygulama	Kullanılan stratejinin üretilen sorunun ve pekiştireçlerin ve en etkili yanı etkisi	6	17
	Değişik metin türlerindeki etkisi	1	
	Geleneksel okuma ile kıyaslanması	1	
	Geleneksel kitaplarla teknolojik kitap etkisini karşılaştırma	1	
	Aynı kitabı evde ve okulda okumanın farkı	1	
	Akran destekli okumanın etkisi	1	
	Okul öncesi ve okul sonrası etkisi	4	
	STK ve üniversite işbirliği yapılıp etkisi	1	
Müdahale etkisini incelemeye yönelik ilerleyen zamanlarda	1		

Etkileşimli okuma ile ilgili yapılan çalışmalarda ileriye yönelik yapılan önerilerde; en çok öğrenci gelişimini izlemeye, sonra yöntemsel değişikliklere, daha sonra uygulamada değişiklikler yapmaya, en son ise aile katkısı ile ilgili çalışmaların yapılması gerektiğine yönelik önerilerin olduğu görülmektedir. Öğrenci gelişimi boyutunda, dil ve dikkat gelişimi üzerinde (f=9); aile boyutunda, aile özellikleri benzerlik gösteren aileler üzerinde (f=10); yöntemsel boyutta, farklı demografik özellikteki öğrenciler üzerinde (f=15); uygulama boyutunda ise kullanılan strateji, pekiştireç ve en etkili yanını bulmaya yönelik çalışmaların yapılması gerektiğinin önerilmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada 2008-2018 yılları arasında etkileşimli okuma ile ilgili ulusal ve uluslararası alanda yapılan çalışmalar içerik analizi yöntemiyle incelenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır: Çalışmaların, etkileşimli okumanın öğrencilerin bilişsel alanlarına özellikle de dil gelişimlerine etkisini incelemek amacıyla yapıldığı görülmüştür. Çalışmaların çoğunda çalışma grubu büyüklüğünün 1-19 olduğu ve en çok okul öncesi dönem öğrencileri ile öğretmenleri arasında, çoğunlukla 5-8 haftalık sürede gerçekleştiği görülmüştür. Çalışmaların çoğunda nicel araştırma yaklaşımının deneysel desenlerine başvurulduğu ve etkinlik sonunda en çok öğrencilerin söz varlığının geliştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmalarda uygulamaya yönelik olarak, daha büyük çalışma grupları üzerinde yapılması gerektiği; gelecek çalışmalara yönelik olarak ise, öğrencilerin bilişsel alanlarına yönelik hatta öğrencilerin en çok dil gelişimi üzerinde etkisini inceleyen çalışmalara yer verilmesi gerektiği önerilmiştir.

İncelenen çalışmalarda etkileşimli okumanın, öğrencilerin bilişsel alandaki gelişimlerini belirlemeye yönelik yapıldığı tespit edilmiştir. Etkileşimli okumanın; çocukların hikâye hakkında sorulan soruları yanıtlaması (Dixon- Krauss, Januszka ve Chae, 2010), hatta açık uçlu sorularla yaşamları ile ilişki kurma gibi temellere dayanması (Ergül, Sarıca ve Akoğlu, 2016), çocuğun bu süreçte daha çok zihinsel becerilerini kullanmasını gerektirmesi gibi nedenlerle bilişsel alandaki etkisini görmeye yönelik yapılmış olabilir. Bilişsel alanda ise en çok erken okuryazarlık ve söz varlığı gelişimi üzerinde etkisinin araştırılmaya çalışıldığı görülmüştür. Çocukların iyi bir okuyucu olabilmesi için erken okuryazarlık, kelime analizi ve okuduğunu anlama gibi becerileri yapabiliyor olmaları gerekmektedir (Kargın, Güldenoğlu ve Ergül, 2017). Hatta gerek okuma gerekse okuduğunu anlama için gerekli olan söz varlığı, erken okuryazarlık becerileri arasında yer almaktadır (Armbruster, Lehr ve Osborn 2003; Beck, McKeown ve Kucan, 2002). Bu yüzden etkileşimli okuma çalışmalarının çoğunlukla okul öncesi dönemde yapılması (Bknz. Tablo 2) çalışmaların erken okuryazarlık ve söz varlığı üzerinde yoğunlaşmasının sebebi olabilir. Ayrıca çocukların bilişsel alandaki gelişimlerinin yanında sosyal ve duygusal gelişimlerine ve yöntemi tanıtmaya ve değerlendirmeye yönelik az da olsa çalışmaların yapıldığı görülmüştür. Etkileşimli okumanın; sohbet havasında, öykü ile ilgili konuşma, sorular sorma, yetişkin ile çocuk arasında eğlenceli oyun halinde olması (Laboo, 2005), fakat uygulayıcıların bu konuda yetersiz olması (Urbani, 2011), yetişkinlerin sadece kitap hakkında soru sormaya odaklanması, keyif alma boyutuna yönelmemesi, araştırmacıların yöntemi hem tanıtmaya hem de uygulanan stratejileri gözlemlemeye gerek duymalarının nedeni olabilir. Sosyal ve duyuşsal alana yönelik fazla çalışma yapılmamış olması da uygulamanın temelinde daha çok sorular yolu ile çocuğu aktifleştirmek istenmesinden kaynaklanıyor olabilir.

İncelenen çalışmalarda etkileşimli okuma çalışmalarının en çok okul öncesi dönemdeki çocuklar üzerinde gerçekleştiği görülmektedir. Towson ve diğerlerinin (2017) yaptığı içerik analizinde de çalışmaların en çok 24-75 ay çocuklar üzerinde yapıldığı görülmektedir. Bunun sebebi yaşça küçük çocukların etkileşimli okumaya diğerlerine göre daha çok ilgi göstermesi (Malani ve diğerleri, 2010) olabilir. Mol ve diğerlerinin (2008) de küçük yaşlardaki çocuklarda, büyüklere göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşması, bu gerekçeyi doğrular niteliktedir. Ayrıca anlamı bilinmeyen sözcüklerin açıklanmasında önemli yer tutan etkileşimli okuma (Ergül, Sarıca ve Akoğlu, 2016) kazandırdığı sözcüklerin önemli yer tuttuğu erken okuryazarlık becerisinin okul öncesi dönemde kazandırılması gereken bir beceri olması örneklem grubunun bu dönem çocuklarından seçilmesinin başka bir nedeni olabilir.

İncelenen çalışmalarda, etkileşimli okuma etkinliklerinin en fazla öğretmen ve çocuk arasında gerçekleştiği görülmektedir. Towson ve diğerlerinin (2017) içerik çalışmasında ise etkinliğin en çok evde uygulandığı tespit edilmiştir. Okul öncesi dönemde en çok anne ve çocuk arasında etkili bir yöntem olan etkileşimli okuma, araştırmada öğretmen ve çocuk arasında gerçekleşmesinden sonra aile ile çocuk arasında gerçekleşmektedir. Öğretmenlerin yöntemi etkili kullanması (Waterhouse, 2014), ailelerin yöntemi kullanmakta eksiklik yaşamaları (Urbani, 2011) ya da ailelerin demografik özelliklerine göre etkileşimli okuma uygulama istek ve arzularının farklılık göstermesi (Zevenbergen, Worth, Dretto ve Travers, 2016) yöntemin daha etkili olabilmesi adına öğretmenlerle yapılmasının sebebi olabilir.

İncelenen çalışmalarda etkileşimli okuma çalışmalarında uygulamaya katılan öğrenci sayılarının 0-19 arasında olduğu görülmüştür. Öğrenci mevcudunun az olduğu ortamlarda öğretmenin öğrencilere daha fazla zaman ayırma fırsatı bulması (Yaman, 2010) ve kalabalık sınıflara göre öğrenme ve yüksek başarı elde edilebiliyor olması (Uludağ ve Odacı, 2002), etkileşimli okumanın doğasında olan her öğrencinin sürece aktif katılımı ve söylediklerine anında geri bildirim verme fırsatı tanımak (Justice ve Pullen, 2003) ve başarı elde etmek nedeni ile küçük örneklem grupları üzerinde yapılıyor olabilir.

İncelenen çalışmalarda etkileşimli okuma ile en çok deneysel çalışmaların yapıldığı görülmüştür. Etkileşimli okumanın bir yöntem olması, sorular yolu ile öğrencileri konuşturmaya, sürece katmaya çalışması farklı alanlardaki (okuma, yazma, dinleme, dil, matematik...) etkililiğini test etmekte kullanılabilecek en etkili yöntem olması nedeni ile deneysel çalışmalara başvuruluyor olabilir. Çünkü

deneysel desenler, herhangi bir öğrenme yönteminin etkililiğini görmek için yapılır (Ekiz, 2016). Daha sonra az da olsa nitel çalışmaların yapılmasının sebebi ise yöntem olan etkileşimli okumanın sadece nasıl yapıldığını ya da etkileşimli okumada kullanılan tekniklerin hangisinin daha çok kullanıldığını gözlemlemek amacıyla yapılıyor olabilir. Karma yöntemin de az kullanılmış olmasının sebebi, hem nicel hem de nitel yöntemleri içinde barındırması nedeni ile yorucu olduğu düşünülmesinden kaynaklanıyor olabilir.

İncelenen çalışmalarda etkileşimli okuma yönteminin en çok 5-8 hafta sürdüğü, bu süreye yakın 0-4 hafta süren çalışmaların da olduğu görülmüştür. Okullardaki öğretme-öğrenme sürecinin hedefleri arasında duyuşsal özellikler yer alsa da doğası ve gelişimi net olarak bilinemediğinden bu hedeflere nasıl ulaşılabileceği, bu hedeflerin denetiminin nasıl yapılacağı da bilinmemekte ve bu yüzden ihmal edilmektedir (Duman ve Yakar, 2017; Gömleksiz ve Kan, 2012). Etkileşimli okuma ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunun da bilişsel alana yönelik yapılması (Bknz. Tablo 2), duyuşsal alanla ilgili hedeflerin kazandırılması ya da değerlendirilmesi uzun süreceğinden ve daha önce bilişsel alana yönelik 5-8 hafta süren çalışmaların (Brickman, 2002; Chow ve McBride-Chang, 2003; Davis, 2004; Domack, 2005), literatür taraması yapan araştırmacılara bu sürelerin yeterli olacağı düşüncesini vermiş olabilir.

İncelenen çalışmalarda etkileşimli okuma yönteminin öğrencilerin bilişsel gelişimine katkı sağlamada olumlu sonuçlara ulaştığı ortaya çıkmıştır. Bu bilişsel gelişimin en çok söz varlığı gelişimi üzerinde sonra dil gelişimi üzerinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Çocukların iç alemlerinde ve çevrelerindeki olayları, duygu ve düşünceleri anlatmak, belirli bir konuya dikkatlerini çekmek için birçok duyusuna hizmet edilen dil gelişiminin sonunda oluşan kelime dağarcığının gelişiminde; öğretmenler ve aileler, çocuklarının dil gelişimini kültürel ve pedagojik açıdan uygun görsel ve yazılı materyallerle desteklemektedirler (Temizkan ve Atasoy, 2016; Yağlı, 2013). Okul öncesi dönemde dil gelişiminde en önemli yöntemlerden biri olan etkileşimli okumada (Elmonayer, 2013) da aile ve öğretmen rehberliğinde çocukların seviyelerine uygun kitapları birlikte okumaları, kitap hakkında konuşmaları dil gelişimini desteklediği, bilmedikleri kelimeleri öğrenme fırsatı bulmaları sayesinde de söz varlığını geliştirmede etkili olduğu düşünülebilir.

İncelenen çalışmalarda etkileşimli okumanın uygulama boyutuna yönelik olarak katılan örneklem sayısının fazla olması gerektiği önerilmiştir. Sınıf içinde içine kapanık, fazla sosyal olmayan, başarı konusunda özgüveni eksik öğrencilerin, etkileşimli okuma sırasında sürece katılmaması, sınırlı sayıda öğrencilerle etkileşime geçilmesi, süreçte daha fazla aktif olacak öğrenci sayısının fazla olması sebebi ile örneklem grubunun büyük olmasının istenmesinin sebebi olabilir. Eğitimcilerle yönelik ise ailenin de süreçte eğitilerek yer alması gerektiği önerilmiştir. Çünkü okuma erken yaşta kazandırılması gereken bir beceridir (Sukhram ve Hsu, 2012) ve bu becerinin kazandırılmasında özellikle okul öncesi dönemde en önemli yer olan evde (Lee, 2004) bu görevi ebeveynlerin üstlenmesi (Yin Mee ve Gan, 1998), çocuklarının okumaya karşı olumlu tutum geliştirmesine yardımcı olması (Collins ve Svensson, 2008) nedeni ile ailenin sürece katılmasını istemenin sebebi olabilir.

İncelenen çalışmalarda ileriye yönelik olarak öğrencilerin dil ve okuryazarlık becerileri üzerindeki çalışmalar yapılması gerektiği önerilmiştir. Yapılan çalışmalarda çocukların dil gelişimi üzerinde etkileşimli okumanın çok etkili olması (Malani ve diğerleri, 2010), dil gelişimi üzerinde; okuryazarlığın öncesinde kazanılması gereken beceriler arasında yer alan erken okuryazarlık ve söz varlığı üzerinde birçok çalışmada etkili sonuçlara ulaşılması (Bknz. Tablo 7) okuryazarlık becerisine yönelik çalışmalar yapılabileceği önerisini getirmiş olabilir. Aileye yönelik ise demografik özellikleri benzer aileler üzerinde yapılması gerektiğinin önerilme sebebi; eğitim düzeyi farklı ailelerin gerek çocuklarına davranış olarak yaklaşımları, gerek kütüphanelerindeki kitap sayısı, kalitesi ve etkileşimli okuma yaparken kullanacakları tekniklerin farklılık göstermesi etkileşimli okumanın mı ailenin mi farklılık yarattığını ayırt edemiyor olabilir. Yöntemsel olarak nitel çalışmalar yapılması gerektiğinin önerilmesinin altında, çalışmaların çoğunun nicel çalışmalardan oluşması (Bknz. Tablo 5), etkileşimli okuma sürecine katılan bireylerin yöntem hakkında duygu ve düşüncelerinin eksikliklerini ya da en faydalı yönlerini belirlemek açısından olabilir. Etkileşimli okumanın uygulanmasına yönelik ise kullanılan strateji ve pekiştiricilerin etkisini belirlemek için çalışmalar yapılması gerektiğinin önerilme sebebi iki farklı tekniği olan etkileşimli okumanın hangisinin daha başarılı olduğu ve bu süreçte özellikle

okul öncesi dönemde önemli olduğu düşünülen pekiştireçlerin ne derece önemli olduğunu ortaya kaymak amacıyla olabilir.

Farklı tekniklere sahip etkileşimli okuma, bu alandaki uzmanlarca öğretmen ve ailelere tanıtılarak okul ve ev ortamlarında kendine daha çok yer bulabilir.

Etkileşimli okumanın duyuşsal alandaki (okuma motivasyonu, tutumu, ilgisi, kaygısı) etkililiğini ölçmek amacıyla çalışmalar yapılabilir.

Daha çok okul öncesi dönem öğrencileri ile ya da dezavantajlı öğrencilerle yürütülen etkileşimli okumanın ilkökul öğrencilerinin bilişsel, duyuşsal ve sosyal alanlardaki gelişimlerini izleyici çalışmalar yapılabilir.

Okul ortamında öğretmen rehberliğinde daha fazla yapılan etkileşimli okuma çalışmaları aile-öğretmen ve çocuklarla birlikte yürütülebilir.

Etkileşimli okuma yöntemi ile tanışmamış aile ve öğretmenlere yönelik örnek uygulamalar ya da süreçte görev alan aile ve öğretmenlerin yöntem ile ilgili duygu ve düşüncelerini belirlemeye yönelik nitel çalışmalar yapılabilir.

Etkileşimli okuma yöntemi aynı hedefe yönelik olarak, aynı özellikteki (sınıf, başarı düzeyi, demografik özellikler) öğrenci grubu üzerinde farklı sürelerde (hafta) gerçekleştirerek en etkili süresini belirlemeye yönelik çalışmalar yapılabilir.

Bilişsel alanda Türkçe dersinin farklı alanlarında (okuma, yazma, konuşma, dinleme) etkili olduğu görülen etkileşimli okumanın matematik (sayılar, kavramlar, problem çözme ve kurma,...), fen bilimleri (bilimsel düşünme alışkanlıkları), hayat bilgisi ve sosyal bilgiler (değerler eğitimi, özbakım becerileri, etkin vatandaşlık) gibi derslerde etkisi incelenebilir.

Kaynaklar

- Akoğlu, G., Ergül, C. ve Duman, Y. (2014). Etkileşimli kitap okuma: Korunmaya muhtaç çocukların alıcı ve ifade edici dil becerilerine etkileri. *İlköğretim Online*, 13(2), 622-639.
- Aksaçlıoğlu, A. G. ve Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(1), 3-28.
- Ariaz, S. K. (2010). *Vocabulary acquisition of bilingual students through the implementation of dialogic shared storybook reading techniques*, Unpublished Master Thesis, Texas At El Paso University, United States.
- Armbruster, B. B., Lehr, F. & Osborn, J. (2003). *Put reading first: The research building blocks for teaching children to read: Kindergarten through grade 3*. Jessup. MD: National Institute for Literacy.
- Atim, A. & Azihar, Z. N. (2012). Mother-child dialogic discourse in shared reading sessions: use of literal and inferential questions. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 66, 321-329.
- Beck, I. L., McKeown, M. G. & Kucan, L. (2002). *Bringing words to life: Robust vocabulary instruction*. New York: Guilford Press.
- Boit, R. J. (2010). *A comparison study on the effects of the standardized and a teacher modified dialogic reading programs on early literacy outcomes of preschool children from low income communities*, Unpublished Doctorate Thesis, Massachusetts-Amherst University, U. S.
- Brickman, S. O. (2002). *Effects of a joint book reading strategy on event start*. Unpublished Doctorate Thesis, Oklahoma University, U. S.
- Chow, B., McBride-Chang, C., Cheung, H. & Chow, C. S. (2008). Dialogic reading and morphology training in Chinese children: Effects on language and literacy. *Developmental Psychology*, 44(1), 233-244.
- Collins, F. M. & Svensson, C. (2008). If I had a magic wand I'd magic her out of the book: the rich literacy practices of competent early readers. *Early Years*, 28:1, 81-91. doi. 10.1080/09575140701844599
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri [Parameters of content analysis]. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çelebi Öncü, E. (2016). Etkileşimli kitap okumanın beş-altı yaş çocuklarının sosyal durumlara yaklaşımlarına etkisinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(4), 489-503.

- Davis, S. E. (2004). *An enhanced dialogic reading approach to facilitate typically developing pre-school Children's emergent literacy skills*, Unpublished Master Thesis, East Tennessee State University, U. S.
- Dinçer, S. (2018). Eğitim bilimleri araştırmalarında içerik analizi: Meta-analiz, meta-sentez, betimsel içerik analizi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 176-190.
- Dixon-Krauss, L., Januszka, C. M. & Chae, C. (2010) Development of the dialogic reading inventory of parent-child book reading, *Journal of Research in Childhood Education*, 24:3, 266-277. doi. 10.1080/02568543.2010.487412
- Dochy, F. (2006). *A guide for writing scholarly articles or reviews for the educational research review*. 24 April 2019, retrived from http://www.elsevier.com/_data/promis_misc/edurevReviewPaperWriting.pdf.
- Domack, A. M. (2005). *The effect of a dialogic reading intervention on the emergent literacy skills of preschool students*, Unpublished Master Thesis, Nebraska University, U.S.
- Duman, B. ve Yakar, A. (2017). Öğretime yönelik duyuşsal farkındalık ölçeği. *Cumhuriyet International Journal of Education-CIJE*, Vol 6(1), 200–229.
- Efe, M. ve Temel, Z. F. (2018). Okul öncesi dönem 48-66 ay çocuklarına etkileşimli kitap okuma programı'nın yazı farkındalığına etkisinin incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 5. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi Özel Sayısı, Cilt 2, Sayı 2, 257-283.
- Ekiz, D. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri (21b.)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Elmonayer, R. A. (2013). Promoting phonological awareness skills of Egyptian kindergarteners through dialogic reading. *Early Child Development and Care*, 183(9), 1229–1241. doi.<http://dx.doi.org/10.1080/03004430.2012.703183>.
- Er, S. (2016). Okulöncesi dönemde anne babaların etkileşimli hikâye kitabı okumalarının önemi. *Başkent University Journal of Education*, 3(2), 156-160.
- Ergül, C., Akoğlu, G., Sarıca, A. D., Tufan, M. ve Karaman, G. (2015). Ana sınıflarında gerçekleştirilen birlikte kitap okuma etkinliklerinin "etkileşimli kitap okuma" bağlamında incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 603-619. doi: 10.17860/efd.88429.
- Ergül, C., Sarıca, A. D. ve Akoğlu, G. (2016). Etkileşimli kitap okuma: dil ve erken okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesinde etkili bir yöntem. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 17(2), 193-204. doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.246307
- Falkingham, L. T. & Reeves, R. (1998). Context analysis a technique for analysing research in a field, applied to literature on the management of R & D at the section level. *Scientometrics*, 42(2), 97-120.
- Flynn, K. S. (2011). *Developing children's oral language skills through dialogic reading*. 28 October 2018, retrived from <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/004005991104400201>.
- Fung, P. C., Chow, B. W-Y. & McBride-Chang, C. (2005). The impact of a dialogic reading program on deaf and hard-of-hearing kindergarten and early primary school-aged students in Hong Kong. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, vol. 10, no. 1, 82-95. doi:10.1093/deafed/eni005.
- Ganotice Jr. F. A., Downing, K., Mak, T., Chan, B. & Lee, W. Y. (2017) Enhancing parent-child relationship through dialogic reading, *Educational Studies*, 43(1), 51-66, doi.10.1080/03055698.2016.1238340.
- Gladwin, R. F. & Stepp-Greany, J. (2008). Reading approach vs. traditional an interactive, instructor-supported reading instruction in Spanish. *Foreign Language Annals*, 41(4), 687-701.
- Graham Doyle B. & Bramwell, W. (2006). Promoting emergent literacy and social-emotional learning through dialogic reading. *The Reading Teacher*, 59(6),554-564.
- Gömlüksiz, M. N. ve Kan, A. Ü. (2012). Eğitimde duyuşsal boyut ve duyuşsal öğrenme. *Turkish Studies - International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 7/1 Winter, 1159-1177.
- Gutiérrez, R. (2016). Effects of dialogic reading in the improvement of reading comprehension in students of primary education. *Revista de Psicodidáctica*, 21(2), 303-320. doi: 10.1387/RevPsicodidact.15017.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Hargrave, A. C. & Senechal, M. (2000). A book reading intervention with preschool children who have limited vocabularies: The benefits of regular reading and reading. *Early Childhood Research Quarterly, 15*, 75–90.
- Jacobs, G. M. (2016). Dialogic reading aloud to promote extensive reading. *Extensive reading in Japan, 9*(1), 10-12.
- Justice, L. M. & Pullen, P. C. (2003). Promising interventions for promoting emergent literacy skills: Three evidence-based approaches. *Topics in Early Childhood Special Education, 23*, 99-113.
- Kargın, T., Güldenoğlu, B. ve Ergül, C. (2017). Anasınıfı çocuklarının erken okuryazarlık beceri profili: Ankara örnekleme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 1, Sayfa No: 61-87. doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.299868.*
- Kim, D. & Hall, J. K. (2002). The role of an interactive book reading program in the development of second language pragmatic competence. *The Modern Language Journal, 86*, iii, 332–348.
- Laboo, L. (2005). Books and computer response activities that support literacy development. *Reading Teacher, 59*, 288-292.
- Lee, N-S. (2004). Dialogic reading of children in nineteenth-century British and American novels, Unpublished Doctorate Thesis, Indiana University, Pennsylvania.
- Lever, R. (2008). *Discussing stories: Using a dialogic reading intervention to improve kindergartner's oral narrative construction*, Unpublished Master Thesis, Carleton University, U. S.
- Malani, M. D., Barina, A., Kludjian, K., Perkowski, J., Nye, C. & Schwartz, C. (Commentary authors) ,(2010). Added value of dialogic book reading for young children's vocabulary development. *Evidence-Based Communication Assessment and Intervention, 4*(4), 178-182. doi: 10.1080/17489539.2011.567891.
- Maul, C. A. & Ambler, K. L. (2014). Embedding language therapy in dialogic reading to teach morphologic structures to children with language disorders. *Communication Disorders Quarterly, 35*, 237–247.
- McMonigle, T. (2012). *Exploring parents' understanding and application of dialogic reading while teaching their preschoolers the social skills associated with courage, empathy, and love*, Unpublished Doctorate Thesis, The Florida State University, U. S.
- MEB, (2018). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara.
- Mercer, C. D. (1987). *Students with learning disabilities*. USA: Merrill Publishing.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. London: Sage Publications.
- Mol, S. E., Bus, A. G. & de Jong, M. T. (2009). Interactive Book Reading in Early Education: A Tool to Stimulate Print Knowledge as Well as Oral Language. *Review of Educational Research, 79*(2), 979-1007.
- Morgan, P. & Meier, C. R. (2008). Dialogic reading's potential to improve children's emergent literacy skills and behavior. *Preventing School Failure, 52*(4), 11-16.
- Pillinger, C. & Wood, C. (2014). Pilot study evaluating the impact of dialogic reading and shared reading at transition to primary school: early literacy skills and parental attitudes. *Literacy, 48*(3), 155-163.
- Regur, C. E. (2013). *A dialogic reading intervention for parents of children with down syndrome*, Unpublished Doctorate Thesis, Southern California University, U. S.
- Scarborough, H. S. & Dobrich, W. (1994). On the efficacy of reading to preschoolers. *Developmental Review, 14*(3), 245-302.
- Snow Bryant, J. D. (2016). *Let's give them something to talk about: Supporting primary African Amerikan students' language through dialogic reading*, Unpublished Doctorate Thesis, Missouri–St. Louis University, U. S.
- Sukhram, D. P. & Hsu, A. (2012). Developing reading partnership between parents and children: A Reflection on the reading together program. *Early Childhood Educ, 40*, 115-121.
- Temizkan M. & Atasoy, A. (2016). Söz varlığının gelişimi açısından çizgi filmler üzerine bir değerlendirme (TRT çocuk ve minika çocuk örneği). *Milli Eğitim, 210*, 577-599.

- Towson, J. A., Fetting, A., Fleury, V. P. & Abarca, D. L. (2017). Dialogic reading in early childhood settings: A summary of the evidence base. *Topics in Early Childhood Special Education, 37*(3), 132–146. doi: 10.1177/0271121417724875.
- Trussell, J. W. & Easterbrooks, S. R. (2014). The effect of enhanced storybook interaction on signing deaf children's vocabulary. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education, 19*, 319–332.
- Tsai, Y-W. (2009). *The impact of dialogic reading: Facilitating language acquisition of young children with hearing impairments in Taiwan*, Unpublished Doctorate Thesis, The Pennsylvania State University, U. S.
- Tsybina, I. & Eriks-Brophy, A. (2010). Bilingual dialogic book-reading intervention for preschoolers with slow expressive vocabulary development. *Journal of Communication Disorders, 43*, 538–556.
- Udaka, I. J. (2009). *Cross-age peer tutoring in dialogic reading: Effects on the language development of young children*, Unpublished Doctorate Thesis, Massachusetts Amherst University, U. S.
- Uludağ, Z. & Odacı, H. (2002). Eğitim öğretim faaliyetlerinde fiziksel mekân. *Millî Eğitim, 153*-154.
- Urbani, J. M. (2011). *Implementing a dialogic reading intervention: The experiences of teachers of deaf and hard of hearing students*, Unpublished Doctorate Thesis, California University, Berkeley.
- Vally, Z., Murray, L., Tomlison, M. & Cooper, P. J. (2015). The impact of dialogic book-sharing training on infant language and attention: a randomized controlled trial in a deprived South African community. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 56*(8), 865–873. doi:10.1111/jcpp.12352.
- Waterhouse, N. L. (2014). *Changing participation in guided interactive shared reading: A study of early childhood teachers' implementation and children's engagement*, Unpublished Doctorate Thesis, College of Education and Human Sciences University of Montana, Washington.
- Whalon, K., Delano, M. & Hanline, M. F. (2013). A rationale and strategy for adapting dialogic reading for children with autism spectrum disorder: RECALL. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth, 57*:2, 93-101. doi:10.1080/1045988X.2012.672347.
- Whitehurst, G. J. (1992). *Dialogic reading: An effective way to read to preschoolers*. <http://www.readingrockets.org/article/dialogic-reading-effective-way-read-aloud-young-children> adresinden 03.10.2018 tarihinde dinlenmiştir.
- Whitehurst, G. J., Arnold, D. S., Epstein, J. N., Angell, A. L., Smith, M., & Fischel, J. E. (1994). A picture book reading intervention in day care and home for children from low-income families. *Developmental Psychology, 30*, 679-689.
- Whitehurst, G. J. & Lonigan, C. J. (1998). Child development and emergent literacy. *Child Development, 69*, 848-872.
- Yağlı, A. (2013). Çocuğun eğitiminde ve sosyal gelişiminde çizgi filmlerin rolü: Caillou ve Pepee örneği. *Turkish Studies, 8*(10), 707-719.
- Yalman, M., Özkan, E. ve Kutluca, T. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları üzerine betimsel bir araştırma: Dicle Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası, 14*(2), 291-305.
- Yaman, E. (2010). Kalabalık sınıfların etkileri: Öğrenciler ne düşünüyor? *Kastamonu Eğitim Dergisi, 18*(2), 403-414.
- Yıldız Bıçakçı, M., Er, S. ve Aral, N. (2017). Annelerin çocuklarına etkileşimli kitap okuma sürecine ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Bilim, Cilt 42, Sayı 191*, 53-68.
- Yıldız Bıçakçı, M., Er, S. ve Aral, N. (2018). Etkileşimli öykü kitabı okuma sürecinin çocukların dil gelişimi üzerine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 26*(1), 201-208. doi: 10.24106/kefdergi.375865
- Yin Mee, C. & Gan, L. (1998). Reading practices in Singapore homes. *Early Child Development and Care, 144*:1, 13-20. doi: 10.1080/0300443981440103.
- Zevenbergen, A. A. & Whitehurst, G. J. (2003). *Dialogic reading: A shared picture book reading intervention for preschoolers*. In A. van Kleeck, S. A. Stahl, & A. B. Bauer (Eds.), *On reading to children: Parents and teachers* (pp. 177–200). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Zevenbergen, A. A., Worth, S., Dretto, D. & Travers, K. (2016): Parents' experiences in a home-based dialogic reading programme. *Early Child Development and Care, doi:10.1080/03004430.2016.1241775*.

- Ariaz, S. K. (2010). *Vocabulary acquisition of bilingual students through the implementation of dialogic shared storybook reading techniques*, Unpublished Master Thesis, Texas At El Paso University, United States.
- Baker, C. N. (2010). *Relationships between contextual characteristics, parent implementation and child outcome within an academic preventive intervention for preschoolers*, Unpublished Doctorate Thesis, Massachusetts Amherst University, U.S.
- Beschorner, B. (2013). *Parent education for dialogic reading during shared storybook reading: Multiple case study of online and face-to-face delivery models*, Unpublished Doctorate Thesis, Iowa State University Ames, Iowa.
- Boit, R. J. (2010). *A comparison study on the effects of the standardized and a teacher modified dialogic reading programs on early literacy outcomes of preschool children from low income communities*, Unpublished Doctorate Thesis, Massachusetts-Amherst University, U. S.
- Brayko, K. (2012). *Reading and relationships: leveraging community strengths in a cross-age, bilingual, dialogic reading intervention*, Unpublished Doctorate Thesis, Washington University, U.S.
- Brickman, S. O. (2002). *Effects of a joint book reading strategy on event start*, Unpublished Doctorate Thesis, Oklahoma University, U. S.
- Carson, C. J. (2012). *Read with Me! Examining the effects of a community volunteer reading program on preschoolers' literacy skills*, Unpublished Doctorate Thesis, Toledo University, U. S.
- Colangelo, D. A. (2010). *An evaluation of a dialogic book-reading program for at risk children*, Unpublished Master Thesis, Wilfrid Laurier University.
- Cutting, J. E. R. (2011). *The use of video-based instruction, performance feedback and role play in teaching caregivers of preschool aged children to use dialogic reading strategies*, Unpublished Doctorate Thesis, Northeastern University Boston, Massachusetts
- Daro, A. M. (2018). *An analysis of components of dialogic reading*, Unpublished Master Thesis, Nebraska University, U. S.
- Davis, S. E. (2004). *An enhanced dialogic reading approach to facilitate typically developing preschool children's emergent literacy skills*, Unpublished Master Thesis, East Tennessee State University, U. S.
- Domack, A. M. (2005). *The effect of a dialogic reading intervention on the emergent literacy skills of preschool students*, Unpublished Master Thesis, Nebraska University, U.S.
- Duran, L. M. (2008). *An analysis of verbal interaction during dialogic reading with Spanish-speaking children enrolled in a Head Start Home visiting programme*, Unpublished Doctorate Thesis, Minnesota University, U. S.
- Feit, S. (2009). *Exploring the power of the read-aloud relationship between White middle class fathers and their sons*, Unpublished Doctorate Thesis, Columbia University, U.S.
- Galarza, E. (2018). *Teacher-student dialogic exchange and power*, Unpublished Doctorate Thesis, Hofstra University, Hempstead, New York.
- Godfrey-Hurrell, J. K. (2015). *Investigation of content-based training and practice-based coaching with teachers of latino preschoolers who are dual language learners at risk for language delay*, Unpublished Doctorate Thesis, North Carolina University.
- Halsey, H. N. (2008). *Investigation: Effects of dialogic reading using alfabet books on the alphabet skills, phonologic awareness and oral language of preschool children*, Unpublished Doctorate Thesis, Massachusetts University, Amherst.
- Hermanns, C. B. (2010). *Leveling the playing field: Investigating vocabulary development in Latino preschool-age English language learners*, Unpublished Doctorate Thesis, Harvard University, U. S.
- Horvath, B. (2013). *Treatment efficacy of combined dialogic reading and scripting for a child with moderate to severe communication*, Unpublished Master Thesis, Duquesne University, U. S.
- Huennekens, M. E. (2013). *The cross-linguistic effects of dialogic reading on young English language learners*, Unpublished Doctorate Thesis, Virginia Commonwealth University Richmond, Virginia.
- Irish, C. K. (2016). *Dialogic reading in the home environment: A multiple case study of six families*, Unpublished Doctorate Thesis, Mason University, U. S.

- Joye, E. Y. (2007). *A psychometric examination of the dialogic reading observation form in a sample of English and Spanish speaking caregivers*, Unpublished Doctorate Thesis, Denver University, U. S.
- Kang, J. (2017). *Effects of modified dialogic reading on listening comprehension and initiation skills of students with autism spectrum disorders*, Unpublished Doctorate Thesis, North Carolina University, U.S.
- Kikuta, C. B. (2015). *Changes in dialogic book reading patterns of parent's reading with their children*, Unpublished Doctorate Thesis, Hawai'i at Manoa University, U. S.
- Kim, Y. B. (2010). *Dialogic reading as homework for parents of children in child care: a test of Bronfenbrenner's hypothesis about parent involvement*, Unpublished Doctorate Thesis, Wisconsin-Madison University, U. S.
- Lee, N-S. (2004). *Dialogic reading of children in nineteenth-century British and American novels*, Unpublished Doctorate Thesis, Indiana University, Pennsylvania.
- Lever, R. (2008). *Discussing stories: Using a dialogic reading intervention to improve kindergartner's oral narrative construction*, Unpublished Master Thesis, Carleton University, U. S.
- Liang, S. (2010). *The train-the-trainer model for dialogic reading with cooperative extension: An exploratory approach to investigate educators' characteristics and context factors related to training outcomes*, Unpublished Doctorate Thesis, Purdue University, U. S.
- McLwain, M. J. (2010). *Dialogic buddy reading: Fidelity, vocabulary, sustainability*, Unpublished Doctorate Thesis, George Mason University, U. S.
- McMonigle, T. (2012). *Exploring parents' understanding and application of dialogic reading while teaching their preschoolers the social skills associated with courage, empathy, and love*, Unpublished Doctorate Thesis, The Florida State University, U. S.
- McSwiggan, K. (2017). *Factors that influence parental perceptions of the utility and value of dialogic reading strategies with young children*, Unpublished Doctorate Thesis, Psychology Fairleigh Dickinson University, U. S.
- Mincic, M. S. (2009). *Dialogic reading with emotion-laden storybooks: intervention methods to enhance children's emergent literacy and social-emotional skills*, Unpublished Doctorate Thesis, Arts George Mason University, U. S.
- Murphy, M. A. (2007). *Enhancing print knowledge, phonological awareness, and oral language skills with at-risk preschool children in head start classrooms*, Unpublished Doctorate Thesis, Nebraska University, U. S.
- Pamparo, V. (2012). *The effect of dialogic reading on early literacy outcomes for children with autism spectrum disorders*, Unpublished Doctorate Thesis, Washington University, U. S.
- Peter, K. (2017). *Understanding the role of dialogic read alouds in developing language and literacy skills*, Unpublished Doctorate Thesis, Lesley University, U. S.
- Plattus, G. (2011). *The effects of dialogic reading on the expressive vocabulary of children with autism characteristics*, Unpublished Doctorate Thesis, The Florida State University, U. S.
- Rahn, N. L. (2013). *A comparison of word learning in 3-year-old children at-risk for language and literacy difficulties in two conditions: Dialogic reading and activity-based intervention*, Unpublished Doctorate Thesis, Minnesota University, U. S.
- Regur, C. E. (2013). *A dialogic reading intervention for parents of children with down syndrome*, Unpublished Doctorate Thesis, Southern California University, U. S.
- Robb, M. B. (2010). *New ways of reading: The impact of an interactive book on young children's story comprehension and parent-child dialogic reading behaviors*, Unpublished Doctorate Thesis, California Riverside University, U. S.
- Rodriguez, I. S. (2013). *The effects of trained teachers' integration of dialogic reading discourse on Hispanic English language learners' literacy skills in kindergarten*, Unpublished Doctorate Thesis, Miami Florida International University, U. S.
- Roselli, T. (2009). *The role of dialogic reading in enhancing the learning opportunities of preschool English learners and teachers in an English only setting*, Unpublished Doctorate Thesis, Santa Cruz San Jose State University California State University, Monterey Bay, U. S.

- Shoemaker, L. (2014). *Comparing the effects of traditional dialogic reading and music-enhanced dialogic reading on language production and comprehension of preschool children with language impairment*, Unpublished Master Thesis, Nebraska Kearney University, U. S.
- Snow Bryant, J. D. (2016). *Let's give them something to talk about: Supporting primary African American students' language through dialogic reading*, Unpublished Doctorate Thesis, Missouri–St. Louis University, U. S.
- Switalski, S. O. (2012). *An investigation of the additive benefits of parent dialogic reading techniques in older preschool children*, Unpublished Doctorate Thesis, Duquesne University, U. S.
- Tan, M. (2014). *The effectiveness of dialogic reading on the expressive vocabulary development of children with autism spectrum disorders*, Unpublished Doctorate Thesis, Purdue University West Lafayette, Indiana, U. S.
- Tsai, Y-W. (2009). *The impact of dialogic reading: Facilitating language acquisition of young children with hearing impairments in Taiwan*, Unpublished Doctorate Thesis, The Pennsylvania State University, U. S.
- Tsybina, I. (2010). *Bilingual dialogic book-reading intervention for preschool children with slow expressive vocabulary development: A feasibility study*, Unpublished Doctorate Thesis, Toronto University, Ottawa.
- Udaka, I. J. (2009). *Cross-age peer tutoring in dialogic reading: Effects on the language development of young children*, Unpublished Doctorate Thesis, Massachusetts Amherst University, U. S.
- Urbani, J. M. (2011). *Implementing a dialogic reading intervention: The experiences of teachers of deaf and hard of hearing students*, Unpublished Doctorate Thesis, California University, Berkeley.
- Vajcner, T. J. (2015). *Dialogic reading using social-emotional themed storybooks: Impact on preschoolers' emergent literacy and emotion knowledge*, Unpublished Doctorate Thesis, Ohio State University, U. S.
- Waterhouse, N. L. (2014). *Changing participation in guided interactive shared reading: A study of early childhood teachers' implementation and children's engagement*, Unpublished Doctorate Thesis, Montana University, Washington.
- Woods, L. S. (2017). *Interactive book reading: promoting emergent literacy skills in preschool children through a parent training program*, Unpublished Doctorate Thesis, North Carolina University, Chapel Hill.

İncelenen Makaleler

- Agustí, M., Ballart, M. & M. García (2014). Aprender a leer con la lectura compartida: otra lectura es posible. *Aula de Innovación Educativa*, 231, 39-43.
- Akoğlu, G., Ergül, C. ve Duman, Y. (2014). Etkileşimli kitap okuma: Korunmaya muhtaç çocukların alıcı ve ifade edici dil becerilerine etkileri. *İlköğretim Online*, 13(2), 622-639
- Aram, D., Fine, Y. & Ziv, M. (2013). Enhancing parent–child shared book reading interactions: Promoting references to the book's plot and socio-cognitive themes. *Early Childhood Research Quarterly*, 28, 111– 122.
- Atim, A. & Azihar, Z. N. (2012). Mother-child dialogic discourse in shared reading sessions: use of literal and inferential questions. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 66, 321 – 329.
- Brannon D. & Dauksas, L. (2014). The effectiveness of dialogic Reading in increasing English language learning preschool children's expressive language. *International Research in Early Childhood Education*, 5(1), 1-10.
- Chow, B., McBride-Chang, C., Cheung, H. & Chow, C. S. (2008). Dialogic reading and morphology training in Chinese children: Effects on language and literacy. *Developmental Psychology*, 44(1), 233–244.
- Cohrsen, C., Niklas, F. & Tayler, C. (2016). 'Is that what we do?' Using a conversational analytic approach to highlight the contribution of dialogic reading strategies to educator– child interactions during storybook reading in two early childhood settings. *Journal of Early Childhood Literacy*, 16(3), 361–382. doi: 10.1177/1468798415592008.

- Correa, V. I., Lo, Y. Y., Godfrey-Hurrell, K., Swart, K. & Baker, D. L. (2015). Effects of adapted dialogic reading on oral language and vocabulary knowledge of Latino preschoolers at risk for english language delays. *Multiple Voices for Ethnically Diverse Exceptional Learners*, 15(2), 3–21.
- Çelebi Öncü, E. (2016). Etkileşimli kitap okumanın beş-altı yaş çocuklarının sosyal durumlara yaklaşımlarına etkisinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(4), 489-503.
- Dixon-Krauss, L., Januszka, C. M. & Chae, C. (2010) Development of the Dialogic Reading Inventory of Parent-Child Book Reading, *Journal of Research in Childhood Education*, 24(3), 266-277. doi: 10.1080/02568543.2010.487412.
- Druten-Frietman, L. V., Strating, H., Denessen, E. & Verhoeven, L. (2016). Interactive storybook-based intervention effects on kindergartners' language development. *Journal of Early Intervention*, 38(4), 212–229. doi: 10.1177/1053815116668642.
- Efe, M. ve Temel, Z. F. (2018). Okul öncesi dönem 48-66 ay çocuklarına Etkileşimli Kitap Okuma Programı'nın yazı farkındalığına etkisinin incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 5. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi Özel Sayısı, Cilt 2 Sayı 2, s.257-283.
- Elmonayer, R. A. (2013). Promoting phonological awareness skills of Egyptian kindergarteners through dialogic reading. *Early Child Development and Care*, 183(9), 1229–1241. <http://dx.doi.org/10.1080/03004430.2012.703183>.
- Er, S. (2016). Okulöncesi dönemde anne babaların etkileşimli hikâye kitabı okumalarının önemi. *Başkent University Journal of Education*, 3(2), 156-160.
- Ergül, C., Akoğlu, G., Sarıca, A. D., Tufan, M. ve Karaman, G. (2015). Ana sınıflarında gerçekleştirilen birlikte kitap okuma etkinliklerinin "etkileşimli kitap okuma" bağlamında incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 603-619. doi: 10.17860/efd.88429.
- Ergül, C., Sarıca, A. D. ve Akoğlu, G. (2016). Etkileşimli kitap okuma: dil ve erken okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesinde etkili bir yöntem. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 17(2), 193-204. doi: 10.21565/ozelegitimdergisi.246307
- Fleury, V. P. & Schwartz, I. S. (2017). A Modified dialogic reading intervention for preschool children with autism spectrum disorder. *Topics in Early Childhood Special Education*, 37(1) 16–28. doi: 10.1177/0271121416637597.
- Flynn, K. S. (2011). *Developing children's oral language skills through dialogic reading*. Retrieved October, 28, 2018, from <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/004005991104400201>.
- Fung, P. C., Chow, B. W-Y. & McBride-Chang, C. (2005). The impact of a dialogic reading program on deaf and hard-of-hearing kindergarten and early primary school-aged students in Hong Kong. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 10 (1), 82-95. doi:10.1093/deafed/eni005.
- Ganotice Jr. F. A., Downing, K., Mak, T., Chan, B. & Lee, W. Y. (2017) Enhancing parent-child relationship through dialogic reading. *Educational Studies*, 43(1), 51-66, DOI:10.1080/03055698.2016.1238340
- Gladwin, R. F. & Stepp-Greany, J. (2008). Reading approach vs. traditional an interactive, instructor-supported reading instruction in Spanish. *Foreign Language Annals*, 41(4), 687-701.
- Gormley, S. & Ruhl, K. L. (2005). Dialogic shared storybook reading: An instructional technique for use with young students in inclusive settings. *Reading & Writing Quarterly*, 21(3), 307-313. doi: 10.1080/10573560591007353.
- Gutiérrez, R. (2016). Effects of dialogic reading in the improvement of reading comprehension in students of primary education. *Revista de Psicodidáctica*, 21(2), 303-320. doi: 10.1387/RevPsicodidact.15017.
- Han, J. & Neuharth-Pritchett, S. (2015). Meaning-related and print-related interactions between preschoolers and parents during shared book reading and their associations with emergent literacy skills. *Journal of Research in Childhood Education*, 29(4), 528-550. doi: 10.1080/02568543.2015.1073819.
- Hojnoski, R. L., Columba, H. L. & Polignano, J. (2014). Embedding mathematical dialogue in parent-child shared book reading: A preliminary investigation. *Early Education and Development*, 25, 469–492. doi: 10.1080/10409289.2013.810481.

- Huebner, C. E. & Payne, K. (2010). Home support for emergent literacy: Follow-up of a community-based implementation of dialogic reading. *Journal of Applied Developmental Psychology, 31*, 195–201.
- Jacobs, G. M. (2016). Dialogic reading aloud to promote extensive reading. *Extensive reading in Japan, 9*(1), 10-12.
- Jiménez, T. C., Filippini, A. L. & Gerber, M. M., (2006). Shared reading within latino families: An analysis of reading interactions and language use. *Bilingual Research Journal, 30*(2), 431-452. doi: 10.1080/15235882.2006.10162884.
- Jordan, S., Miller, G. L. & Riley, K. (2011). Enhancements of dialogic reading for young children with down syndrome. *Young Exceptional Children, 14*(4), 19-30.
- Kim, D. & Hall, J. K. (2002). The role of an interactive book reading program in the development of second language pragmatic competence. *The Modern Language Journal, 86*(iii), 332–348.
- Kim, S. & Lee, Y. (2016). Istorybook: An interactive media supporting dialogic reading for children's reading comprehension. *International Journal of Multimedia and Ubiquitous Engineering, 11*(11), 383-392. doi:dx.doi.org/10.14257.
- Lee, J., & Bowen, N. K. (2006). Parent involvement, cultural capital, and the achievement gap among elementary school children. *American Educational Research Journal, 43*, 193-215.
- Malani, M. D., Barina, A., Kludjian, K., Perkowski, J., Nye, C. & Schwartz, C. (Commentary authors) ,(2010). Added value of dialogic book reading for young children's vocabulary development. *Evidence-Based Communication Assessment and Intervention, 4*(4), 178-182. doi: 10.1080/17489539.2011.567891.
- Manak, J. (2011). The social construction of intertextuality and literary understanding: The impact of interactive read-alouds on the writing of third graders during writing workshop. *Reading Research Quarterly, 46*(4), pp. 309–311. doi: 10.1002/RRQ.001.
- Maul, C. A., & Ambler, K. L. (2014). Embedding language therapy in dialogic reading to teach morphologic structures to children with language disorders. *Communication Disorders Quarterly, 35*, 237–247.
- Mol, S. E., Bus, A. G. & De Jong, M. T. (2009). Interactive Book Reading in Early Education: A Tool to Stimulate Print Knowledge as Well as Oral Language. *Review of Educational Research, 79*(2), 979-1007.
- Morgan, P. & Meier, C. R. (2008). Dialogic reading's potential to improve children's emergent literacy skills and behavior. *Preventing School Failure, 52*(4), 11-16.
- Neuman, S. B. (1999). Books make a difference: A study of access to literacy. *Reading Research Quarterly, 34*, 286-311.
- Opel, A., Ameer, S. S. & Aboud, F. E. (2011). The effect of preschool dialogic reading on vocabulary among rural Bangladeshi children. *International Journal of Educational Research, 48*, 12–20.
- Parish-Morris, J., Mahajan, N., Hirsh-Pasek, K., Golinkoff, R. M. & Collins, M. F. (2013). *Once upon a time: Parent-child dialogue and storybook reading in the electronic era*. 28.10.2018 tarihinde <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/mbe.12028> adresinden edinilmiştir.
- Petchprasert, A. (2014). The influence of parents' backgrounds, beliefs about English learning, and a dialogic reading program on Thai kindergarteners' English lexical development. *English Language Teaching, 7*(3), 50-62.
- Pillinger, C. & Wood, C. (2014). Pilot study evaluating the impact of dialogic reading and shared reading at transition to primary school: early literacy skills and parental attitudes. *Literacy, 48*(3), 155-163.
- Ping, M. T. (2014). Group interactions in dialogic book reading activities as a language learning context in preschool. *Learning, Culture and Social Interaction, 3*, 146–158.
- Rahn, N. L., Coogle, C. G. & Storie, S. (2016). Preschool children's use of thematic vocabulary during dialogic reading and activity-based intervention. *The Journal of Special Education, 50*(2) 98–108. doi: 10.1177/0022466915622202.
- Sukhram, D. P. & Hsu, A. (2012). Developing reading partnership between parents and children: A Reflection on the reading together program. *Early Childhood Educ, 40*, 115-121.

- Şimşek, Z. C. ve Erdoğan, N. I. (2015). Effects of the dialogic and traditional reading techniques on children's language development. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 197, 754–758.
- Towson, J. A., Fetting, A., Fleury, V. P. & Abarca, D. L. (2017). Dialogic reading in early childhood settings: A summary of the evidence base. *Topics in Early Childhood Special Education*, 37(3), 132–146. doi: 10.1177/0271121417724875.
- Towson, J. A., Gallagher, P. A. & Bingham, G. E. (2016). Dialogic reading: Language and preliteracy outcomes for young children with disabilities. *Journal of Early Intervention*, 38(4) 230–246. doi: 10.1177/1053815116668643.
- Trussell, J. W. & Easterbrooks, S. R. (2014). The effect of enhanced storybook interaction on signing deaf children's vocabulary. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 19, 319–332.
- Tsybina, I. & Eriks-Brophy, A. (2010). Bilingual dialogic book-reading intervention for preschoolers with slow expressive vocabulary development. *Journal of Communication Disorders*, 43, 538–556.
- Vally, Z., Murray, L., Tomlison, M. & Cooper, P. J. (2015). The impact of dialogic book-sharing training on infant language and attention: a randomized controlled trial in a deprived South African community. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 56(8), 865–873. doi:10.1111/jcpp.12352.
- Whalon, K., Delano, M. & Hanline, M. F. (2013). A rationale and strategy for adapting dialogic reading for children with autism spectrum disorder: RECALL. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, 57(2), 93-101. doi.10.1080/1045988X.2012.672347
- Whitehurst, G. J. (1992). *Dialogic reading: An effective way to read to preschoolers*. <http://www.readingrockets.org/article/dialogic-reading-effective-way-read-aloud-young-children> adresinden 03.10.2018 tarihinde dinlenmiştir.
- Wood, C., Pillinger, C. & Jackson, E. (2010). Understanding the nature and impact of young readers' literacy interactions with talking books and during adult reading support. *Computers & Education*, 54, 190–198.
- Yıldız Bıçakçı, M., Er, S. ve Aral, N. (2017). Annelerin çocuklarına etkileşimli kitap okuma sürecine ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 42(191), 53-68.
- Yıldız Bıçakçı, M., Er, S. ve Aral, N. (2018). Etkileşimli öykü kitabı okuma sürecinin çocukların dil gelişimi üzerine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), 201-208. doi: 10.24106/kefdergi.375865
- Zevenbergen, A. A. & Whitehurst, G. J. (2003). Dialogic reading: A shared picture book reading intervention for preschoolers. In A. van Kleeck, S. A. Stahl, & A. B. Bauer (Eds.), *On reading to children: Parents and teachers* (pp. 177–200). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc
- Zevenbergen, A. A., Worth, S., Dretto, D. & Travers, K. (2016): Parents' experiences in a home-based dialogic reading programme. *Early Child Development and Care*, 188(6), 862-874. doi.10.1080/03004430.2016.1241775

Extended Abstract

Introduction

Reading is the activity for the individuals to spend their leisure time, have fun and succeed through their school period. (Aksaçlıoğlu & Yılmaz, 2007). This activity which is done for more than one objective can be done with family members, friends and groups with teachers as can be done alone. One of them is dialogic reading that is a secure way of repetitive reading. (Elmonayer, 2013; Graham Doyle and Bramwell, 2006). Dialogic reading whose roots go back to socio-cultural approach (Vygotsky, 1978: akt. Jacobs, 2016) is a reading method in which the adult guides the child by asking questions and the child by telling stories in the beginning (Regur, 2013), and the roles change in time between the child and the adult by the responsibility of asking questions being left to the child and reading the book. (Whitehurst and Lonigan, 1998). It even differs from traditional reading with these aspects. (Tsai, 2009).

Method

The studies conducted in national and international fields on dialogic reading between 2008 and 2018 have been analyzed with content analysis method. ULAKBİM National Database, Dergipark

and YÖK National Thesis Centre have been scanned at first to reach studies conducted nationally. Then, AcademicSearch Complete, EducationResearch Complete, ERIC (EBSCO), JSTOR, Springer LINK, Taylor & Francis, Wiley Online Library Full Collection, Science Direct, ProQuestDissertationsandTheses Global, SagePremier 2013, Google Scholar and Scopus (A&I) databases have been scanned internationally. As the key words, the concepts like “dialogic reading” in national databases, “dialogicreading” and “dialogicreading” for international ones have been used for scanning in the study. 64 articles and 49 thesis studies have been reached about dialogic reading between 2008-2018 and they have been analyzed according to “objective, study group, suggestions for the practice and the future” parameters.

Result and Discussion

It was observed that studies were conducted to examine the effect of dialogic reading on students’ cognitive, especially language development. It was found out that the sample ratio of participants was up to 0-19. Studies were conducted with pre-school kids and their teachers and mostly completed in 5 to 8 weeks’ period. It was found out that in most of the studies experimental design were used and vocabulary of the students was improved the most. It can be suggested that the studies should be conducted on larger sample groups and studies should investigate the effects on students’ cognitive, especially language development.

It was observed that dialogic reading activity was conducted to determine its effect on cognitive domain. Dialogic reading is based on fundamentals such as childrens’ ability to answer to story related questions (Dixon – Krauss, Januszka & Chae, 2010) and to relate open-ended questions with their lives (Ergül, Sarıca & Akoğlu, 2016). As a suggestion for a further study, the effects of dialogic reading on cognitive domains of children and the reasons of using their cognitive skills more in this period should be examined.

The fact that dialogic reading were practiced on pre-school kids the most confirmed the justification that it was more effective on little kids than grown-ups in research (Mol and others, 2008). In most research, it was seen that dialogic reading was the most effective between the teacher and the student. The reason why it was practiced with the teachers might be related to that teachers used the method effectively (Waterhouse, 2014), and families lacked knowledge to use the method (Urbani, 2011) or interest and willingness to conduct dialogic reading varied according to families’ demographic information (Zevenbergen, Worth, Dretto & Travers, 2016).

It was found out that dialogic reading method gained positive results on contributing to students’ cognitive developments in the analyzed studies. It was clear that this cognitive development was effective on vocabulary the most and on language development later. It might be considered that dialogic reading one of the most important methods on language development in pre-school period (Elmonayer, 2013) was effective in developing vocabulary by reading books suitable to children’s levels under the guidance of families and teachers. It also supports the language development by talking about the book.

Dialogic reading can gain more place at schools and homes by being introduced to teachers and families by experts in the field. Studies examining the effects of dialogic reading on affective domain (reading motivation, attitude, interest, anxiety) should be implemented. The effect of dialogic reading on cognitive domain which was observed in different parts of Turkish lesson (reading, writing, speaking, and listening) is suggested to be examined for Maths (numbers, concepts, problem solving, etc.), for Science (scientific thinking habits), and for Life Science and Social Studies.